Бекітемін………………….
Абай атындағы ЖОББ мектебінің
директоры: Б.Т.Жакупова
02.09.2024 жыл

Келісемін…………………..
Абай атындағы ЖОББ мектебінің
тәрбие ісі жөніндегі орынбасары:
М.М.Адилова

Үйірме

Сиқырлы саусақтар

Сыныбы: 5,6,7,8,9

Үйірме жетекшісі: Атшибаева Н

2024-2025 оқу жылы

ISSN 1819-2564

Ай сайын шығатын республикалық әдістемелік журнал
Ежемесячный республиканский методический журнал

№4
2024

КӨРКЕМ ЕҢБЕК
ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ТРУД

Рамазан Балжан Сағындыққызы

көркем еңбек пәнінің мұғалімі, Астана қаласы әкімдігінің «Ыбырай Алтынсарин атындағы №83 мектеп-гимназия» мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны

ТЕХНОЛОГИЯ – ШЕБЕРЛІК, ІСКЕРЛІК, БІЛГІРЛІК МЕКТЕБІ

ISBN 1819-2564

«ҚОЛӨНЕР – РУХАНИ ҚАЗЫНА» авторлық бағдарлама

Шектыбай Құлаш Жанузаққызы
Жаңақоныс ЖОББМ-нің көркем еңбек пәні мұғалімі,
Шалқар ауданы,
Ақтөбе облысы

Түсінік хат

Көптеген тәрбие жұмыстарының бір саласы – өскелең жас ұрпақты халқымыздың ұлттық қолөнеріне баулуға бағытталады. Баланың білімін тереңдету, еңбекке қызығушылығы мен ой-өрісін кеңейтіп, талғам деңгейін жоғарылату барысында қолөнер үйірмесінің орны ерекше. Үйірме жұмысының іс-тәжірибесіне көңіл аударар болсақ, баланың шығармашылық кезеңдеріндегі танымдық мүддесінің дамуы – бейнелеу өнері, геометрия, математика, жануартану, өсімдіктану, сызу, т.с.с пәндерге тікелей байланысты болатындығы аңғарылады.

Бала оқу процесінде алған білімін үйірмеде іс жүзінде қолданып, қолөнер бұйымдарын дайындау кезеңдерінде пайдаланады.

Қазақ тілінде оқытатын мектептердің 1-6 сыныптарына арналған қолөнер бағдарламасын оқушыларға білім берумен қатар, алған білімдерін практикамен ұштастыра отырып, дарынды балалардың шығармашылығын шыңдау барысында пайдалануға болады. Еңбек оқушы дамуының (адамгершілік, ақыл-ой, физикалық, эстетикалық) ең бір басты факторы болып табылады. Осы сатыда қалыптасатын дағды оқушының одан әрі дамуын қамтамасыз етіп қана қоймай, меңгеретін білім және білікті белсенді түрде қабылдауы мен түсінуіне мүмкіндік тудырады.

Бағдарламаның мақсаттары:

- Халық қолөнерін игеру арқылы оқушыны еңбексүйгіштікке, халқының тарихын біліп, мәдени мұрасын қадірлеп, дәстүрін жалғастыра білуге тәрбиелеу;
- Оқушыларды өздігінен еңбек етуге дайындау, кәсіпті игеруге көмектесу;
- Оқушылармен жеке жұмыс жасау арқылы олардың шығармашылық ой-қиялдарын дамытып, табиғи қабілеттеріне сай еңбек етуге мүмкіншілік жасау;

Бағдарламаның міндеттері:

- Қолөнер, өнер туралы білімдерін тереңдету.
- Оқушылардың өздігінен еңбек етуге баулып, тігіс түрлерін тігіп үйрету.
- Тұтыну бұйымдарын, ұсақ бұйымдарды өз қолдарымен жасай білуге үйрету.
- Жасалған бұйымдарды дизайн мен сәндік-қолданбалы өнердің талаптарына сай сәндей білуге ү
- Өзіндік жұмыс жасай білуі.
- Оқушылардың бойына ізгілік, адамгершілік, [...]
қорлық пен төзімділік қасиеттерді қалыптастыру.

Типтік оқу жоспары бойынша «Қолөнер» б[...]
ламасы әр сыныпқа аптасына 1 сағат, бағдарла[...]
материалды меңгеру үшін жылына: 1-сыныпта - 34 [...] 2-сыныпта - 34 сағат, 3-сыныпта - 34 сағат, 4-сын[...] 34 сағат, 5-сыныпта - 34 сағат, 6 -сыныпта - 34 с[...] қарастырылған.

Пәнаралық байланысты жүзеге асыру кезінде оқу[...] басқа пәндерден алған біліктіліктері мен дағд[...] еңбекке баулу сабағында пайдалана алады.

Бағдарламаның білім мазмұны:

Қолөнер бағдарламасының білім мазмұ[...] бөлімнен тұрады:

І Теориялық; ІІ Практикалық

Кіріспе

Қазіргі заманда Қазақстан Республикасынд[...] үрдісі жеке тұлғаға, денсаулықты сақтауға бағ[...] гуманизациялық жолмен іске асырылуда мұғалім[...] оқушыны қамтамасыз етуге міндетті оқу қызметі[...] быс жағдайы мен тура байланыста және білім бе[...] сын жоғарылатуға міндетті.

Жалпы білім беретін мектептердегі оқу[...] оқыту үрдісінде технология пәні бойынша[...] материалының жеке тақырыптарын меңгеруд[...] бір қиындықтар байқалады. Балалардың білім[...] ерекше қажеттіліктерінің бірі оның танымдығ[...] оқудағы шынайы жетістіктеріне қойылатын тала[...] сәйкестілігін үнемі бақылауға болады.

Мұғалім оқушылардың аталған білім бер[...] тіліктерін қанағаттандыру үшін сыныпть[...] оқушысының оқуының нәтижелігін жүйелі түрде[...] отыруға міндетті. Алынған мәліметтердің [...] оқушының жеке білім алу бағытын, бағдарлам[...] алын меңгеруге қажетті және жеткілікті білімін [...] және түзетуге болады.

Қазіргі білім мен техниканың қарыштап да[...] манында озық ойлы жеке тұлға тәрбиелеу[...] қабілетін аша білуге талпыну әрбір мұғалімнің[...]

Уақыт талабына байланысты мектеп оқ[...] нарықтық экономика талабына сай, жан-жа[...] біліктілігі артқан, кездескен тығырықтан шы[...] іскер тұлға ретінде тәрбиелеуіміз керек.

Оқушының шығармашылық қабілетін да[...] әдіс-тәсілдерді түрлендіріп белгілі бір жүйед[...] ды қажет етеді. Сабақ жоспары оқушылард[...] жетістіктерін ішкі бақылауды іс жүзіне асы[...] мен оқушылардың әрбір сынып тақырып [...] жеткен жетістіктерін бақылауға және біліктілі[...] сәйкестендірілген оқытудың мақсатына сәйк[...] күрделі оқу материалын оқытуға көшуге [...] дыратын маңызды тапсырмаларды меңге[...] бақылауға мүмкіндік беретін практикалы[...] анықталады. Сабақ жоспарының үлгісінде [...] білім мен икемділіктеріне қойылатын бағ[...] талаптарына сәйкес және пәннің ерекше[...] анықталатын жаттығулармен тапсырмала[...] Жалпы білім беретін мектептегі оқу бағдарла[...] бірізділікпен құрылған түсініктердің арасынд[...] логикалық байланыста құрылған.

Түсінік хат

Қазір ел болып егемендік алып, көк туымыз желбіреп, әлемдегі тұғыры биік елдермен терезесі тең өмір сүріп келеміз. Қай заман, қай қоғамда болсын адамзат баласы жас ұрпақ тәрбиесіне зор мән берген.

Сапалы білім берумен қатар еңбекке баулу, үйрету аса қажет. Жастарымыздың өнерлі болуы қоғамдық өмірімізге үлкен әсерін тигізеді деп ойлаймын.

Олай болса, біздің басты міндетіміз жаңа заман ғылымының мол жетістіктерімен қаруланған, мәдени дүниетанымы, көзқарасы қалыптасқан бәсекеге қабілетті маман жастарды тәрбиелеу.

Үйірме барысында өнер мен білім беру ісін бір- бірімен ұштастырып, бала санасына ұялатуда үлкен жүрек, мол мейірімділікпен қоса кәсіби дарын, ізденімпаздық, іскерлік адамның адамгершілік дүниетанымын қалыптастырады.

Бағдарлама оқушылардың жас ерекшеліктеріне байланысты 5-9 сыныпта оқитын оқушыларға арналған. Сабақтың түрлері: баяндама, пікірталас, әңгімелесу, талдау, теориялық, машықтық, жеке, топтық, сауалнама, кездесулер түрінде, технологиялық нұсқау карталар, үлгі суреттер арқылы орындалуы жүзеге асырылады. Оқушылар өздерінің бағдарламаға сай жасаған туындыларының нәтижесін мектепішілік, аудандық көрмеде көрсете алады.

Бұл бағдарлама аптасына 5-сыныпта 1 сағат, 6-сыныпта 1-сағат, 7-сыныпта 1сағат, 8-сыныпта 1-сағат, 9-сыныпта 1-сағатты, барлығы 170 сағатты құрайды.

Бағдарламаның мақсаты:

Оқушылардың өз өзіне қызмет етуге, өнердің маңызын түсінуге, өнер адамдарына құрмет көрсетуге тәрбиелеу. Өздігінен еңбек етіп, белгілі бір кәсіпті танып, игеріп кетуіне көмектесу.

Бағдарламаның міндеті:

Оқушыларды шығармашылыққа тарта отырып, жобаны тани білуге, он саусағынан өнері тамған баланы тәрбиелеу. Шәкірттердің шеберлігін, білім мен еңбегін көрсету.
Іскерлік, икемділік қабілеттерін арттыру.
Тәрбиелік дағдысын жеткізіп, еңбектену жұмысына төзімділігін жеткізу.

Күтілетін нәтиже:

Оқушылардың қызығушылықтарын арттырып, шығармашылық ой қиялдарын дамытып, өзін өзі танып, жауапкершіліктерін қалыптастырады.Өзіне өзі қызмет етуге үйретеді.Халқымыздың тарихын біліп, мәдени мұрасын қадірлей біледі.

5- класс

Үйірме жұмысының жоспары

Аптасына 1 сағат, барлығы 34 сағат

№	**Жүргізілетін жұмыстар**	**Сағат саны**	**Күні**
1	Кіріспе. Қауіпсіздік ережесі	1	2.09
2	Қағаздың маңыздылығы	1	9
3	Қағаздың ерекшеліктері	1	16
4	Қағаздың түрлері, қолданылуы	1	23
5	Желім түрлері	1	30
6	Аппликация – қиып жапсыру	1	7.10
7-8	Қағаздан әртүрлі аппликациялық жұмыстар жасау	2	14 21
9	Тігін бұйымдарын модельдеу	1	4.11
10	Маталар туралы мағлұматтар	1	11
11	Қол жұмысына қолданылатын терминологиялар	1	18
12	Қол жұмысын орындаудағы қауіпсіздік ережелер	1	25
13	Қол тігісінің қолданылуы, түрлері	1	2.12
14	Қайып тігу	1	9
15	Жөрмеп тігу	1	16
16	Тігін машинасы туралы түсінік	1	23
17	Машинаның құрылысы	1	13.01
18-19	Тігін машинасын іске қосу	2	20 27
20-21-22	Машина тігістері	3	3.02 10 17
23	Аспаздық әліппесі. Тамақтану	1	24
24	Дастарқан жасау. Сулықтарды орналастыру	1	3.03
25	Сулықтарды бүктеу	1	10
26	Бутербродтар жасау	1	17
27	Қолөнер туындыларын жасау	1	7.04
28	Аяққап тігу технологиясы	1	14
29	Аяққапты үлгілеу	1	21
30	Аяққап тігу	1	28
31	Жіптен шашақ жасау	1	5.05
32	Тоқу өнері	1	12
33	Оң, теріс шалу	1	19
34	Қорытынды	1	23

6-сынып

Үйірменің жұмыс жоспары

Аптасына 1 сағат, барлығы 34 сағат

№	Жүргізілетін жұмыстар	Сағат саны	Күні
1	Ұйымдастыру. Қауіпсіздік ережесі	1	3.09
2	Қатырма қағаздың және желімнің ерекшелігі, қолданылуы	1	10
3	Аппликация өнері	1	17
4-5	Матамен аппликация	2	24 1.10
6-7-8	Қобдиша жасау. (Жіппен, таспалармен жапсырмалау)	3	8 15 22
9-10	Құмыра жасау.	2	5.11 12
11	Моншақпен жұмыс	1	19
12-13	Моншақтан әшекей бұйымдар жасау	2	26 3.12
14-15-16	Моншақтан әртүрлі білезік, сырғалар жасау	3	10 17 24
17-18-19	Ілмек бізбен түрлі бұйымдар тоқу	3	14.01 21 28
20	Фетрмен жұмыс	1	4.02
21-22-23	Фетрден әртүрлі бұйымдар жасау	3	11 18 25
24	Аспаздық өнер. Тамақтану мәдениеті	1	4.03
25	Дастарқан жасау.	1	11
26-27	Сулық түрлері	1	18
28	Сулық бүктеу, орналастыру	2	1.04 8
29	Киім кию мәдениеті	1	15
30	Киімді күту	1	22
31	Аяқ киімді күту әдістері	1	29
32	Шаш күтімі	1	6.05
33	Сусабынның түрлері	1	13
34	«Өнерлі өрге жүзер» көрме	1	20

7-сынып

Үйірме жұмысының жоспары

Аптасына 1 сағат, барлығы 34 сағат

№	**Жүргізілетін жұмыстар**	**Сағат саны**	**Күні**
1	Кіріспе. Қауіпсіздік ережелері	1	4.09
2	Сәндік қолданбалы өнер туралы түсінік	1	11
3- 4- 5	Киіз басу өнері. Фельцивание (Құрғақ киіз басу)	3	18 25 2.10
6- 7- 8- 9	Еркін тақырыпта жұмыстану	4	9 16 23 6.11
10	«Жаңа жылдық ойыншықтар» байқауына дайындық	1	13
11- 12- 13- 14	Шырша, аққала, әр түрлі ілінетін ойыншық түрлері	4	20 27 4.12 11
15	Витраж өнері	1	18
16	Қажетті құрал-жабдықтар	1	25
17- 18	Сурет салу.(Еркін тақырып)	2	15.01 22
19	Суретке контур жүргізу	1	29
20- 21	Суретті бояп, аяқтау	2	5.02 12
22	Пластикалық бөтелкелерден бұйымдар жасау жолдары	1	19
23- 24- 25-	Бөтелкелерден әр түрлі бұйымдар жасау	3	26 5.03 12
26- 27- 28	Панно жасау	3	19 2.04 9
29- 30- 31	«Гүл шоғы» панносы	3	16 23 30
32- 33	Еркін тақырыпта панно жасау	2	7.05 14
34	«Өнерлі өрге жүзер» қорытынды көрм	1	21

8-сынып

Үйірме жұмыс жоспары

Аптасына 1 сағат, барлығы 34 сағат

р/с	Өткізілетін тақырыптар	Сағат саны	Мерзімі
1	Кіріспе.Қауіпсіздік ережелері	1	5.09
2	Тағам әзірлеу технологиясы. Санитарлық-гигиеналық талап	1	12
3	Көкөністі маринадтау, консервілеу	1	19
4-5	Қызанақ, қияр консервілеу	2	26 3.10
6	Көкөністен салаттар дайындау	1	10
7-8	«Анар білезік» салатын дайындау	2	17 24
9	«Жаңа жылдық ойыншықтар» көрмесіне дайындық жұмыстары	1	7.11
10-11	Фетрден ойыншықтар жасау	2	14 21
12-13	Әртүрлі материалдармен жұмыс	2	28 5.12
14	Сәндік қолданбалы өнер	1	12
15	Жүннен бұйымдар жасау (Моншақ, алқа, сырға)	2	19 26
16	Құрғақ киіз басу технологиясы	1	9.01
17-18-19-20	Еркін тақырыпта жұмыстану	4	16 23 30 6.02
21	Кесте түрлері	1	13
22-23-24	Бізкесте. Фетрге кестелеп тігу	3	20 27 6.03
25	Таспамен кестелеу өнері	1	13
26-27-28	Таспамен кестелеп тігу	3	20 3.04 10
29	Кәдесыйлар	1	17
30-31	Қорапшалар жасау	2	24
32-33	Тасқа сурет салу	2	8.05 15
34	«Өнер –жұтамас байлық» көрме	1	22

9-сынып

Үйірме жұмысының жоспары

Аптасына 1 сағат, барлығы 34 сағат

№	Жүргізілетін жұмыстар	Сағат саны	Күні
1	Кіріспе. Қауіпсіздік ережелері	1	6.09
2	Қолөнер түрлерінен мағлұмат беру	1	13
3	Сырмақ түрлерінен мәлімет беру	1	20
4	Ою-өрнек бастырмалар.Ою –өрнектің шығу тарихы, қолданылуы	1	27
5	Ою-өрнектің үлгілерін жасау	1	4.10
6-7	Екі түрлі фетр матасынан үлгі арқылы ою қию	2	11 18
8-9-10	Екі түрін ауыстырып көктеу	3	25 8.11 15
11-12-13	Ою жиегін кестелеп тігу	3	22 29 6.12
14-15	Сырмақ жиегін жиектеп тігу	2	13 20
16	Бұйымды тазалап, аяқтау	1	27
17	Қоржын түрлері және қоржынның эскизін жасау	1	10.01
18	Қоржынды пішу	1	17
19-20	Ою үлгісін жасау. Оюды жапсырмалау	2	24 31
21	Қоржынның астарлығын пішу	1	7.02
22-23	Негізгі бөлігімен астарлығын қосып тігу	2	14 21
24-25	Әшекейлеп, бұйымды аяқтау	2	28 7.03
26	Құрақ құрау жабдықтары	1	14
27	Құрақ арқылы сәнді сумка тігу,үлгі әзірлеу	1	4.04
28-29-30	Негізгі бетін құрау	3	11 18 25
31-32	Астарлығын негізгі бетіне біріктіріп тігу	2	2.05 9
33	Баулығын, табанын тігіп, әшекейлеу	1	16
34	«Өнерлінің қолы – алтын» қорытынды көрме	1	23

Пайдаланылған әдебиеттер: (Оқушыларға)

Аруана баспасы Сен білесің бе? Атты тарихи этнографиялық кітаптар топтамасы.
Салт дәстүрлер
Асыл сөз аталары
Автор: З.Сейітжанов.
Автор: Қ.матажанов
Автор: Ж.Ш.Барымбеков
Балаларға арналған бала би танымдық журналы.
Бас редакторы: Гүлсім Мұқышева.
Ай сайын шығатын Республикалық әдістемелік журналы. 2007 №3, 2007 №7, 8
Бас редакторы: Әбиева Фарида Бейбітқызы.

Пайдаланылған әдебиеттер: (Мұғалімдерге)

Ай сайын шығатын Технология Респубикалық әдістемелік журналы.
Бас редактор Әбиева Фарида Бейбітқызы 2006 2007 2008 2009
Ай сайын шығатын қоғамдық саяси, әдеби көркем және суретті Қазақстан әйелдері журналы 2004, 2005, 2008, 2009ж
Бас редактор: Баққожа Мұқағали.
Маргулан А.Х. Казахское народное Прикладное искусство - Алма-Ата: Өнер 1986, 256 бет.
Шоқпарұлы. Д. Тері өңдеу өнері, Мектептегі технология